

Obraćanje visokog predstavnika na međunarodnom forumu Fondacije "Društva zajedničkih vrijednosti"

Vrijedi izgovorena riječ.

"Dayton 2.0 - Put naprijed nakon 20 godina"

Sarajevo, 6. novembra 2015. godine

Dame i gospodo,

Želio bih izraziti svoju iskrenu zahvalnost gospodinu Lagumdžiji i Fondaciji Društva zajedničkih vrijednosti što su me pozvali.

Čast mi je pridružiti se ovoj ovoj uvaženoj grupi danas, s obzirom da se približavamo 20. godišnjici Daytonskog mirovnog sporazuma, da se osvrnemo na dvadeset godina provedbe mira u BiH i razgovaramo o budućnosti.

Prvo želim reći nešto što se često zaboravlja: kada se radi o osiguranju mira, Daytonski sporazum se pokazao kao fantastičan uspjeh.

To se često uzima zdravo za gotovo, a ne bi trebalo biti tako. Tragedija koja se odvija u Siriji i u nekim drugim zemljama je bolni podsjetnik da je mir uvijek dragocjen.

Druga stvar koju želim reći je sljedeća: iako je daytonski okvir daleko od savršenog, ne treba ga kriviti za sve probleme koje ova zemlja ima.

U tom smislu, korisno se podsjetiti kakav je značajan napredak postignut tokom deset godina nakon rata, unutar daytonskog okvira.

Uspostavljena je sloboda kretanja. Milion izbjeglica vratili su u posjed svoje domove, prvi put nakon takvog jednog brutalnog sukoba. Državna vlast je ojačana i institucije su zaživjele. Ekonomija je stabilizirana. Uspostavljeno je reformirano državno pravosuđe, uz odgovarajuće zakonske kodekse BiH.

Tri vojske koje su bile u međusobnom sukobu organizirane su pod državnom kontrolom. Uspostavljena je jedinstvena obavještajna služba u skladu s najvišim evropskim standardima. Jedinstvena carinska služba efikasno radi. Uspostavljen je jedinstven sistem indirektnog oporezivanja za cijelu zemlju, čime se osigurala stabilnost državnih finansija. A slobodni, poštteni izbori, bez nasilja i međunarodnog angažmana postali su norma.

Dakle, iako ustavni sistem ove zemlje, kao i svake druge zemlje, još treba da se razvija, ne prihvatam tvrdnje da Bosna i Hercegovina ne može postići napredak dok se ne donesu izmjene i dopune Ustava.

Ukoliko se lideri ove zemlje fokusiraju na saradnju u korist građana, napredak se može postići već danas.

Incijativa koju su u novembru 2014. godine pokrenule Velika Britanija i Njemačka pružila je organima vlasti u Bosni i Hercegovini šansu da postignu napredak, a sada je od ključnog značaja da tu šansu odlučno iskoristite.

Treća stvar koju želim reći tiče se pitanja ustavnih promjena. Kao što sam rekao, ne prihvatam da su nama sada neophodne te promjene da bismo postigli napredak. Isto tako, mislim da svi znamo da će nam one biti potrebne u budućnosti, kada Bosna i Hercegovina krene naprijed i kada bude htjela uspostaviti nivo funkcionalnosti koji je potreban da bi bili ispunjeni standardi EU i NATO-a i da bi porastao životni standard svih njenih građana.

Ukoliko želimo uspjeti, mora doći do temeljite promjene u pristupu ustavnim promjenama kao i temeljite promjene ranije stvorene percepcije, a to je da će promjene Ustava BiH na neki način predstavljati prijetnju za cjelokupne konstitutivne narode. To rađa osjećaj straha među stanovništvom kad god se pomenu ustavne promjene.

Jasno je da nema mjesta strahu. Jedini amandmani na Ustav Bosne i Hercegovine koji će se usvojiti su oni koji će biti usvojeni u skladu sa procedurama iz samog tog ustava, kojima se jasno zahtijeva podršku predstavnika sva tri

konstitutivna naroda.

Posljednje što želim reći tiče se osporavanja Daytonskog mirovnog sporazuma u posljednjih nekoliko godina.

Da bismo postigli svoj cilj potrebno je da imamo čvrstu osnovu a ta osnova je Dayton. Ukoliko želite da ta osnova ostane čvrsta onda je morate braniti kad god je ona u opasnosti. To je lekcija koju smo učili godinama i koju nikad ne smijemo zaboraviti.

U Daytonu se nalazi ustav ove zemlje i jasne procedure za provođenje prijeko potrebne reforme.

Ne bi trebalo to naglašavati dvadeset godina nakon Daytonu, ali Ustav BiH, tj. Aneks 4 mirovnog sporazuma, osnova na kojoj moramo graditi dalje, mora se u potpunosti i dosljedno poštovati.

Međutim, stvari nisu takve. Umjesto toga, uporno vidimo *a la carte* pristup Ustavu BiH i Mirovnom sporazumu, pri čemu stranke biraju šta im se sviđa a zanemaruju odredbe koje im se ne sviđaju kada im to odgovara. To nije samo veoma ozbiljan politički problem u smislu nepoštivanja Mirovnog sporazuma, nego se time postavlja veliki upitnik pred opredjeljenost stranaka prema temeljima koje same grade.

Najhitniji slučaj trenutno je anti-daytonski referendum, kojim prijete vlasti pod vođstvom SNSD-a u Banja Luci, što direktno osporava kako pravosudne organe na državnom nivou tako i odluke koje su donosili moji prethodnici u provedbi Mirovnog sporazuma.

Sve dok strane nisu spremne dosljedno izvršavati svoju osnovnu obavezu, a to je puno poštivanje Mirovnog sporazuma, međunarodna zajednica mora i dalje osiguravati njegovo poštivanje. Krajnje jednostavno rečeno, Ustav i Mirovni sporazum moraju se i dalje u potpunosti poštivati, suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine nisu otvoreni za pregovore.

U zaključku, da bi ova zemlja osigurala trajnu stabilnost i prosperitet koji će njenim građanima omogućiti život u dostojanstvu, potrebna je temeljita promjena pristupa, novi način vođenja politike, koji interese građana stavlja na prvo mjesto; tendencija života u prošlosti mora prestati, umjesto toga zemlja se mora odlučno okrenuti ka budućnosti i svjesno udružiti snage ispuinila ambiciju koju je sama iskazala, a to je da bude potpuno ingtegrirana članica euroatlanske porodice.

Hvala.